

R E G I E O R G A A N



Geesteswetenschappen

Tussenrapportage 2012

inzake

Monitoring Duurzame Geesteswetenschappen

Aan

Mw. dr. M. Bussemaker,

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

30 juni 2013

Regieorgaan Geesteswetenschappen

Achter de Dom 20

3512 JP Utrecht

www.regiegeesteswetenschappen.nl

secretaris@regiegeesteswetenschappen.nl

INHOUDSOPGAVE

0. Hoofdpunten van de Tussenrapportage 2012	1
1. Van advies Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen naar derde Tussenrapportage.....	3
2. Tranche Duurzame Geesteswetenschappen 2012.....	5
3. Aandachtspunten monitoring faculteiten	10
4. Kwaliteitsindicatoren Onderzoek Geesteswetenschappen.....	14
5. Masterlanguage en versterking vakdidactiek	15
6. Ontwikkeling visie unica en talen	17
Bijlage	19

0. HOOFDPUNTEN VAN DE TUSSENRAPPORTAGE 2012

In het Instellingsbesluit Commissie Regieorgaan Geesteswetenschappen is in artikel 2, lid 2, sub 6, als taak van het Regieorgaan vermeld "uitvoering geven aan de monitoring en eindevaluatie van de gefinancierde activiteiten". Volgens artikel 7, lid 3, van hetzelfde besluit dient het Regieorgaan met ingang van 2011 tot en met 2015 jaarlijks voor 1 juli een tussenrapportage uit te brengen waarin verslag wordt gedaan van de uitkomsten van de monitoring. De onderhavige rapportage is de derde uit deze reeks en heeft betrekking op 2012. In het kader van het monitoringsproces heeft de commissie in mei en juni 2013 een tweede formele ronde langs alle tien betrokken faculteiten gemaakt, die het karakter had van een midterm review.

De rapportage is in de eerste helft van 2013 voorbereid en opgesteld door de Commissie Regieorgaan Geesteswetenschappen, die momenteel de volgende leden kent:
Prof. dr. F.P. van Oostrom, tevens voorzitter, dr. B.P.F. Al, prof. dr. D.F.J. Bosscher, mw. prof. dr. W. Otten en drs. L.W. van Ruijven. De secretaris is D. Smit MA.

Hieronder worden de voornaamste bevindingen van het Regieorgaan ter inleiding samengevat.

1. Het Regieorgaan is verheugd dat het proces Duurzame Geesteswetenschappen, inclusief de monitoring, nog steeds in goede harmonie met de faculteiten en de andere betrokken gremia verloopt. Het proces blijkt in het algemeen zeer waardevol en ligt geheel in lijn met het rapport van de Commissie Nationaal Plan Toekomst Geesteswetenschappen en de bijbehorende intenties en ambities.
2. Van de basistoewijzingen Duurzame Geesteswetenschappen 2012 aan faculteiten van in totaal k€ 12.833 is in 2012 k€ 12.738 uitgegeven, zodat resteert een jaarsaldo 2012 van de faculteiten van k€ 95. Dit bedrag kan worden toegevoegd aan de desbetreffende saldi ultimo 2011 van k€ 4.170, zodat aan middelen Duurzame Geesteswetenschappen van de faculteiten naar 2013 kan worden doorgeschoven een bedrag van in totaal k€ 4.265. Dit is circa 15% van de middelen Duurzame Geesteswetenschappen die in de periode 2009 tot en met 2012 aan de faculteiten zijn toegekend. Zoals vermeld in de Tussenrapportage 2011 is de onderbesteding in de eerste jaren ontstaan doordat decanen eerst de discussie over bijstelling van het facultaire profiel wilden afronden alvorens tot werving van wetenschappelijk personeel over te gaan. Bovendien vergt internationale werving voor structurele plaatsen vaak een traject van één à anderhalf jaar. Voorts heeft ook een rol gespeeld de aanvankelijke onzekerheid t.a.v. de hoogte van de gelden Duurzame Geesteswetenschappen na 2011. De decanen en het Regieorgaan zijn ervan overtuigd dat de onderbesteding in 2013 en 2014 zal worden ingelopen.
3. In het kader van het gezamenlijke promotieprogramma van NWO en het Regieorgaan zijn in 2012 21 excellente jonge onderzoekers aangesteld. In alle gevallen betreft het "gewone", fulltime promovendi; docentpromovendi zijn bij sommige faculteiten uit de eerste geldstroom aangesteld.
4. Het Ministerie, in casu de directie Leraren, heeft het Regieorgaan de opdracht gegeven de regie te voeren op de totstandkoming van een plan ter vergroting van de belangstelling van studenten voor de lerarenopleiding binnen de talenopleidingen en van de uitstroom als gekwalificeerd taaldocent naar het voortgezet onderwijs. Zie in dit verband ook hoofdstuk 1.
5. Het Regieorgaan heeft zijn positieve oordeel gehecht aan het door de decanen opgestelde plan "Kwaliteitsindicatoren en valorisatie: naar een werkbaar instrumentarium". Het Ministerie heeft in dit kader ingestemd met de aanwending van k€ 367 uit de voor landelijke samenwerking geormerkte middelen Duurzame Geesteswetenschappen t.b.v. de instelling van een commissie die zich zal buigen over de vaststelling van een adequaat geïntegreerd en transparant instrumentarium voor de beoordeling van geesteswetenschappelijk onderzoek. Deze is inmiddels samengesteld. Zie in dit verband hoofdstuk 4.

6. Per 1 juli 2013 is prof. dr. N. Corver benoemd als coördinator Masterlanguage. Het landelijk onderwijs in het kader van Masterlanguage gaat in het cursusjaar 2013-14 van start, met de aantekening dat het een aanloopjaar betreft. Zie in dit verband hoofdstuk 5.
7. De Stuurgroep Vakdidactiek Geesteswetenschappen onder voorzitterschap van prof. dr. P. Coopmans ontwikkelt een nationaal formatieplan, dat in september 2013 ter goedkeuring aan het Regieorgaan wordt voorgelegd. De bedoeling is dat de vacatures in het kader van "Meesterschap in de vakdidactiek" rond de jaarwisseling worden vervuld met het oog op de start van het promotieprogramma DUDOC-Alfa per 1-9-2014. Zie in dit verband hoofdstuk 5.
8. Het Regieorgaan is van mening dat de besluitneming over het opheffen van opleidingen en in het bijzonder unica bovenlokale afweging verdient en stelt derhalve bezinning voor op een extra procedure in dergelijke gevallen. Zie in dit verband hoofdstuk 6.
9. Het Regieorgaan zal gaarne uitvoering helpen geven aan de wens van de Minister om in samenwerking met het DLG en in overleg met de VSNU nog in 2013 te komen tot een macrovisie op de sector van de talenstudies aan Nederlandse universiteiten. Zie in dit verband hoofdstuk 6.
10. In artikel 1, lid 10 van het Instellingsbesluit is bepaald dat de commissie jaarlijks voor 1 juli rekening en verantwoording aflegt over de gemaakte werkingskosten in het voorafgaande jaar. Bij brief van 19 april 2013 geeft de clustermanager OND/ODB aan dat deze bijdrage, die via de Universiteit Utrecht wordt verstrekt, via de jaarrekening van de universiteit wordt verantwoord. Het Regieorgaan wil het saldo 2012 ad € 91.890 reserveren voor een nog niet eerder voorziene, in 2015 uit te voeren ronde van het gezamenlijke programma Promoveren in de geesteswetenschappen van NWO en het Regieorgaan.
11. Ter uitvoering van de plannen Masterlanguage en Versterking lerarenopleidingen/DUDOC-Alfa is zonder bijstellingen een bedrag nodig van k€ 7.353. Aldus kan een verwacht overschot op de middelen voor landelijke samenwerking worden berekend van k€ 878 (k€ 8.231 minus k€ 7.353). Het Regieorgaan wil ook dit overschot reserveren voor de in 2015 uit te voeren ronde van het succesvolle en alom gewaardeerde gezamenlijke promotieprogramma. Zie in dit verband hoofdstuk 2, Ad 8.
12. De onderzoeksschool NOSTER zal in de jaren 2013-15 onder het financiële regime vallen dat voor de andere onderzoeksscholen is vastgesteld. NOSTER krijgt als grote onderzoeksschool jaarlijks vanuit de gelden Duurzame GW k€ 15 toegekend en vanuit de betrokken faculteiten k€ 40. De benodigde gelden Duurzame GW zullen worden gevonden binnen het beschikbare bedrag voor persoonlijke budgetten researchmasterstudenten. Zie in dit verband hoofdstuk 2, Ad 5.
13. Mede op grond van het positieve advies van de decanen verenigd in het DLG, heeft het Regieorgaan besloten de vakpagina Geschiedenis en Archeologie van Kennislink ook in 2013 een bedrag van k€ 10 toe te kennen. Dit bedrag is afkomstig uit een beperkte herbesteding van het werkingsbudget 2011 van het Regieorgaan.

1. VAN ADVIES IMPLEMENTATIE DUURZAME GEESTESWETENSCHAPPEN NAAR DERDE TUSSENRAPPORTAGE

Voorgeschiedenis

Leidend voor het proces Duurzame Geesteswetenschappen is het advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen dat het Regieorgaan op 23 juni 2010 aan de toenmalige Staatssecretaris van OCW heeft aangeboden. De uitvoering van dit advies kwam in 2011 onder druk te staan door het niet toekennen voor dat jaar van de oploop van de Enveloppenmiddelen Coalitieakkoord van € 5 mln. Hierdoor was er voor de facultaire bestedingsdoelen 2011 niet € 12 mln beschikbaar, zoals voorzien in het Implementatieadvies Duurzame Geesteswetenschappen, maar slechts € 8 mln.

Dankzij de inspanningen van de toenmalige Staatssecretaris van OCW zijn de Enveloppenmiddelen ad € 5 mln met ingang van 2012 wel toegekend. De jaarlijkse bijdrage voor de facultaire plannen Duurzame Geesteswetenschappen bedraagt daardoor vanaf 2012 in totaal het voorziene bedrag van € 12 mln (excl. loonbijstellingen). Gezien de mogelijkheid van verschuivingen tussen deelposten en omdat inmiddels sinds het uitbrengen van het Implementatieadvies geruime tijd was verstreken, heeft het Regieorgaan de faculteiten in het najaar 2011 gevraagd om bestedingsplannen Duurzame Geesteswetenschappen 2012-2015. Daarin konden ook nieuwe (sub)bestedingsdoelen worden opgenomen, mits binnen de kaders van Duurzame Geesteswetenschappen. Deze bestedingsplannen zijn bij brief van 31 december 2011 aan de toenmalige Staatssecretaris aangeboden. Bij brief van 7 februari 2012 heeft deze aan het Regieorgaan bericht van de bestedingsplannen kennis te hebben genomen en de hiervoor toegekende middelen 2012 tot en met 2015 al in de onderwijsopslagen van de instellingen te hebben verwerkt. Om die reden behoeft het Regieorgaan in voorkomende gevallen (bijstelling van) plannen ook niet meer ter goedkeuring aan het Ministerie voor te leggen.

Het Regieorgaan heeft niet alleen een adviserende taak, maar dient ook de ontwikkelingen bij de faculteiten te monitoren en daarvan verslag aan OCW uit te brengen. Het eerste verslag "Tussenrapportage 2009 en 2010 inzake Monitoring Duurzame Geesteswetenschappen" is op 30 juni 2011 aan OCW aangeboden.

Het tweede verslag "Tussenrapportage 2011 inzake Monitoring Duurzame Geesteswetenschappen" is op 30 juni 2012 aan de toenmalige Staatssecretaris voorgelegd. Bij brief van 20 juli 2012 heeft de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering (HO&S) zijn dank uitgesproken voor de tussenrapportage. Hij tekende daarbij aan dat het goed was te vernemen dat het proces Duurzame Geesteswetenschappen blijkens de monitoring tot dusverre volgens plan en in goede samenwerking met de faculteiten verloopt. Voorts toonde de directeur HO&S er begrip voor dat de profileringsplannen van de instellingen en de daarop aansluitende (voorstellen voor) prestatieafspraken tussen de instelling en OCW buiten beschouwing waren gelaten. Uitdrukkelijk gaf hij aan het jammer te vinden dat het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis het eerder ingediende plan "Masterlanguage", dat de positieve steun van het Regieorgaan had, heeft ingetrokken. Hierbij werd door hem de hoop uitgesproken op een finale versie van het nieuwe "Actieplan talen en vakdidactiek" uiterlijk begin september 2012. Verheugd toonde de directeur HO&S zich over de samenwerking tussen de faculteiten en de onderzoekscholen, waardoor de positie van de laatste beter is geborgd en de positie van de researchmasters is versterkt. Hij sprak daarbij de hoop uit dat dit in de toekomst tot meer researchmasterstudenten zal leiden. Ook heeft hij zich in waarderende zin uitgesproken over de groei van het aantal jonge onderzoekers, vooral promovendi, mede dankzij het Regieorgaan en in samenwerking met NWO. De directeur HO&S hoopt dat deze trend mede door steun van het Regieorgaan en NWO kan worden geconsolideerd. Hij heeft het Regieorgaan verder verzocht te stimuleren dat de uitkomsten van de Commissie Kwaliteitsindicatoren Geesteswetenschappen door de betrokken instellingen en faculteiten zullen worden gebruikt. Ten slotte heeft de directeur HO&S zijn goedkeuring gehecht aan het doorschuiven van de saldi Duurzame GW bij de faculteiten ultimo 2011 ad € 4,4 mln. Hij heeft hierbij verklaard erop te vertrouwen dat de onderbesteding in de komende jaren wordt ingelopen.

Derde rapportage

Het Regieorgaan heeft het format voor de facultaire rapportages 2012 in nauw overleg met een delegatie van de directeuren bedrijfsvoering van de geesteswetenschappelijke faculteiten vastgesteld en bij brief van 10 januari 2013 aan de Colleges van Bestuur aangeboden. Het format, dat op de website van het Regieorgaan kan worden ingezien: www.regiegeesteswetenschappen.nl, bestond wederom uit een set formulieren die voor alle faculteiten hetzelfde was. Daarnaast is aan de faculteiten extra informatie gevraagd indien deze zich specifieke doelen hebben gesteld. Zoals vastgelegd in par. 5.2, onder punt c, van het Advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van 23 juni 2010 heeft de monitoring over 2012 een bijzonder karakter en wel die van een midterm review:

"In 2013 vindt een midterm review van het proces Duurzame Geesteswetenschappen plaats wederom voor te bereiden via rapportage vanuit de instelling, en – na een overlegronde – resulterend in een schriftelijke beoordeling door het Regieorgaan. Aan deze beoordeling kunnen specifieke wensen voor de toekomst worden verbonden".

Het Regieorgaan heeft na ontvangst van de facultaire rapportages eind mei resp. in de eerste helft van juni de formele overlegronde langs de faculteiten gemaakt. Decanen en directeuren ontvingen in de week daarvoor vragen en gesprekspunten van het Regieorgaan. De inhoud van de (in het rapportageformat gevraagde) facultaire notitie met betrekking tot de werking van en ervaring met het proces Duurzame GW, de eigen voorlopige bevindingen van het Regieorgaan en de resultaten van het overleg zijn gebruikt als elementen voor de beoordeling door het Regieorgaan. Leidraad voor dit hoofdstuk vormen de structuurproblemen in de Nederlandse geesteswetenschappen zoals die in 2008 werden geïdentificeerd door de commissie Nationaal Plan Toekomst Geesteswetenschappen, wier rapportage aanleiding gaf tot instelling van het Regieorgaan en het proces Duurzame GW. Per structuurprobleem wordt gerapporteerd hoe de tien betrokken faculteiten hiermee inmiddels op koers liggen. Daarnaast is in de midterm review elke faculteit afzonderlijk aangesproken op een aantal specifieke punten. Na de verschijning van deze Tussenrapportage zal het Regieorgaan deze bilaterale contacten met de faculteiten nogmaals aangaan, om te verzekeren dat zij ook goede nota nemen van deze "individuele" kwesties. In het vervolg van het proces Duurzame GW zal het Regieorgaan ook deze specifieke punten uiteraard nauwlettend monitoren

Uitvoerig overleg van de directie Lerarenbeleid van het Ministerie OCW en het Regieorgaan in 2012 heeft geresulteerd in een uitbreiding van de taak van het Regieorgaan. Het betreft het bevorderen van een toename van het aantal studenten dat tot leraar in de tekortvakken (Nederlands, Engels, Frans, Duits en Klassieke talen) wordt opgeleid. Bij brief van 21 mei 2013 heeft het Regieorgaan hierover van de Minister van OCW bericht ontvangen. De Minister stelt voor dit doel onder voorwaarden voor de periode 2013 tot en met 2016 een budget van jaarlijks € 1 miljoen beschikbaar. De planvorming voor dit project vanuit het Regieorgaan geschiedt in overleg met het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis, en de VSNU, in casu de Interdisciplinaire Commissie Leraren (ICL), vertegenwoordigers van stagebiedende scholen en eventuele andere stakeholders. Het eerste inhoudelijk deeladvies dient uiterlijk op 15 oktober 2013 aan de Minister te worden aangeboden en het volledige plan uiterlijk op 1 februari 2014. Ter ondersteuning voor deze taak heeft het Regieorgaan inmiddels dr. H. Slings als beleidsmedewerker-coördinator aangetrokken. Op 17 juni is in zijn aanwezigheid een eerste, verkennend overleg gevoerd tussen leden van het Regieorgaan en vertegenwoordigers van het DLG en ICL. In het vervolg van 2013 zal aan dit belangrijke nieuwe project voortvarend uitvoering worden gegeven.

In 2012 en begin 2013 zijn op verschillende niveaus en plaatsen discussies gevoerd over de toekomst van het talenonderwijs en de unica (opleidingen die in Nederland aan één universiteit voorkomen) in de geesteswetenschappen in Nederland. Het Regieorgaan had ook zelf reeds geconstateerd dat er door instellingen besluiten werden genomen inzake afbouw van expertises en/of opleidingen zonder enige externe toetsing van een dergelijk besluit. Een formele procedure voor toetsing van het opheffen van opleidingen en unieke expertises bestaat niet. (Anders is dit voor het instellen van nieuwe opleidingen). Naast dit formele aspect speelt ook een rol dat voor een dergelijke toetsing een breed gedragen visie met betrekking tot de talen en de unica binnen de geesteswetenschappen nodig is. De Minister van OCW heeft bij brief van 10 april 2013 aangekondigd het Regieorgaan Geesteswetenschappen en het DLG te zullen verzoeken samen in overleg met de VSNU voor eind 2013 te komen met een voorstel voor de visieontwikkeling binnen de geesteswetenschappen ten aanzien van de unica en de talen. Nadere aandacht wordt aan e.e.a. besteed in hoofdstuk 6.

2. TRANCHE DUURZAME GEESTESWETENSCHAPPEN 2012

De toekenningen Duurzame Geesteswetenschappen 2012 zijn primair gebaseerd op het Advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van 23 juni 2010. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de bijgestelde bestedingsplannen 2012-2015 die bij brief van 31 december 2011 aan de toenmalige Staatssecretaris zijn aangeboden en waarmee deze akkoord is gegaan. De uiteindelijke toewijzing van het voor 2012 beschikbare bedrag en de daar tegenover in 2012 gerealiseerde lasten zijn samengevat in de volgende tabel.

Tabel 1: Toewijzingen en lasten Duurzame Geesteswetenschappen 2012 (bedragen x € 1.000; afgerond)

Bestedingsdoel	Toewijzing 2012 incl. salaris- maatregelen t/m 2011	Salaris- maatregelen 2012	Totaal toewijzing 2012	Lasten 2012
1. Facultaire basistoekenningen cf. Advies 23-06-2010	12.000		12.000	
2. Idem, loonbijstellingen t/m 2011	693		693	
3. Idem, loonbijstellingen 2012		140	140	
4. <i>Facultaire basistoekenningen incl. loonbijstellingen (= 1 + 2 + 3)</i>	<i>12.693</i>	<i>140</i>	<i>12.833</i>	<i>12.738</i>
5. Landelijke onderzoekscholen	167	2	169	166
6. Persoonlijk budget ReMa-studenten	-	-	-	196
7. Flankerend beleid	0	-	-	20
8. NWO-promotieplaatsen	601	?	601	601
9. Regieorgaan	151	1	152	60
10. Landelijke samenwerking masters	2.086	23	2.109	0
Totaal	15.698	166	15.864	13.781

De bovenvermelde toewijzingen 2012 incl. salarismaatregelen tot en met 2011 komen overeen met de desbetreffende bedragen in de brief van OCW van 8 september 2011. De salarismaatregelen 2012 zijn hieraan toegevoegd conform ambtelijke informatie van OCW.

Bij het uitbrengen van dit rapport kon OCW nog geen duidelijkheid verschaffen over eventuele salarisbijstelling op de bijdrage voor NWO-promotieplaatsen.

Ter toelichting dient het volgende.

Ad 4: Facultaire basistoekenningen

De lasten 2012 in verband met de *facultaire basistoekenningen* voor dat jaar van in totaal € 12.738 worden in tabel 2 naar bestedingsdoelen gespecificeerd en in relatieve zin vergeleken met de toekenningen conform het Implementatieadvies (zie blz. 59 van dat advies) en met de bijgestelde bestedingsplannen 2012-2015 waarmee OCW de facto akkoord is gegaan bij brief van 7 februari 2012.

Tabel 2: Specificatie lasten t.l.v. Facultaire basistoekenningen DGW 2012 (bedragen x € 1.000; afgerond)

Bestedingsdoel	Lasten 2012 absoluut	Lasten 2012 in %	Verdeling in % cf. Implementatie- advies	Verdeling in % cf. bijgestelde bestedingsplannen
1. Vergrijzing staf/onvoldoende doorstroming jong talent	3.909	30	28	31
2. Sterk gestegen ow-last en druk op oz-tijd	5.924	47	48	44
3. Zwak afstudeerrendement i.h.b. in de BA	834	7	8	6
4. Versnipperd ow-aanbod i.h.b. in de MA	207	2	4	4
5. Nadelige kleinschaligheid	1.057	8	7	8
6. Onderbenutting maatschappelijke uitstraling	807	6	5	7
Totaal	12.738	100	100	100

Op basis van de tabellen 1 en 2 kan het volgende worden geconcludeerd.

i) De verdeling van de facultaire lasten 2012 naar bestedingsdoelen komt voor het overgrote deel overeen met die welke is voorzien in het Implementatieadvies van 23 juni 2010 resp. de bijgestelde bestedingsplannen 2012-2015. Een zekere mate van verschuiving kan het gevolg zijn van verschillen in het tempo waarin de onderscheiden bestedingsdoelen konden worden gerealiseerd en de geboden mogelijkheid van over- en onderschrijding tussen de gebudgetteerde bedragen.

ii) Voor 2012 is er sprake van onderbesteding van de facultaire basistoekenningen ter grootte van k€ 95 (k€ 12.833 minus k€ 12.738). Als daarbij wordt geteld het basissaldo dat ultimo 2011 reesterde van k€ 4.170 (afgerond; zie Tussenrapportage 2011, blz. 16, Basissaldo ultimo 2011 van k€ 4.076,1 plus k€ 93,4 Saldo Mastersamenwerking ult. 2011) is er ultimo 2012 in totaal een cumulatief saldo op de facultaire basistoekenningen van k€ 4.265. Zoals uit de bijlage blijkt zijn de cumulatieve saldi nog steeds met name te lokaliseren bij de grote faculteiten UvA, RUG, RU en met name de UL. Terwijl bij de eerste drie faculteiten in 2012 sprake is geweest van de verwachte interingen, is het niet-geoormerkte deel van het cumulatieve saldo van de UL met k€ 468,9 toegenomen tot k€ 1.476,2. In verband hiermee heeft het Regieorgaan samen met de faculteit bezien in hoeverre de financiële prognoses van de faculteit van de lasten Duurzame Geesteswetenschappen voor 2013 en 2014 reëel zijn. Gebleken is dat door deels vertraagde, maar inmiddels gerealiseerde aanstellingen van resp. junior UD's, tutoren, administratieve ondersteuning voor intensievere studentbegeleiding, en (bij wijze van overbrugging) extra staf voor International Studies, alsmede door onderwijsontwikkelingsprojecten (digitalisering) in die jaren niet alleen uitputting van het jaarbudget DGW maar ook aanwending van het cumulatieve saldo zal plaatsvinden. De OU zal haar cumulatieve saldo ultimo 2012 van k€ 212,1 in 2013 en 2014 met instemming van het Regieorgaan aanwenden voor rendementsbevorderende maatregelen in de propedeuse (waarvoor aanpassing van het cursusmateriaal nodig is) en het vervaardigen van de vervolgcursus Erfgoed.

Gezien e.e.a. blijft de stellige verwachting van de betrokken decanen dat de onderbesteding in de komende jaren door extra lasten tot en met uiterlijk 2014 zal worden ingelopen. Het Regieorgaan ziet, mede gezien de verkregen extra informatie, geen aanleiding tot een afwijkend oordeel.

Ad 5: Landelijke onderzoekscholen

De middelen DGW ter medefinanciering van de personele infrastructuur van de landelijke onderzoekscholen en met name van de organisatie van het onderwijs voor researchmasterstudenten zijn als zodanig geoormerkt. De ultimo 2012 voor dit doel bij de betrokken instellingen resterende middelen van in totaal k€ 24,8 (k€ 21,3 ultimo 2011 plus saldo 2012 van k€ 3,5) betreffen dan ook openstaande (na)betalingen (zie de bijlage voor de specificatie naar faculteiten). Op basis van de gesprekken met de betrokken decanen heeft het Regieorgaan vastgesteld dat de onderzoekscholen inmiddels een belangrijke rol spelen in de landelijke samenwerking op onderzoeksterrein en dat sommige onderzoekscholen hebben bijgedragen in het verwerven van middelen in het kader van de topsectoren.

De onderzoeksschool NOSTER (Nederlandse Onderzoeksschool voor Theologie en Religiewetenschap) viel tot en met 2012 niet onder de financieringsafspraken die tussen het DLG en het Regieorgaan zijn gemaakt. Overweging hierbij was dat deze onderzoeksschool jaarlijks een substantiële bijdrage van zijn penvoerder (UU) kreeg en bovendien ook door andere, levensbeschouwelijke universiteiten in die onderzoeksschool wordt geparticipeerd. Nadat de faculteit Geesteswetenschappen van de UU in de loop van 2012 heeft aangegeven niet in staat te zijn haar bijdrage in de eerdere omvang te kunnen continueren, is tussen het Regieorgaan en het DLG afgesproken de onderzoeksschool NOSTER ook onder het financiële regime van de onderzoekscholen te brengen zoals dit voor de andere onderzoekscholen is vastgesteld. Dit betekent (op basis van de erkenning als een zgn. grote onderzoeksschool) een bijdrage in de jaren 2013 tot en met 2015 vanuit de gelden Duurzame GW van k€ 15 per jaar en vanuit de betrokken faculteiten van k€ 40 per jaar. De hiertoe benodigde gelden Duurzame GW kunnen worden gevonden binnen het beschikbare bedrag voor persoonlijke budgetten researchmasterstudenten, dat naar verwachting van het Regieorgaan niet volledig zal worden besteed in de jaren 2013 tot en met 2015. Pas onlangs heeft het Regieorgaan kennis genomen van de oprichting van de Nederlandse Onderzoeksschool Wijsbegeerte (OZSW). In overleg met het DLG zal nader worden bepaald of ook deze onderzoeksschool voor financiële erkenning in aanmerking komt en wat de eventuele consequenties daarvan zijn voor de onderzoeksschool Ethiek omdat er sprake lijkt van een zekere mate van overlap tussen beide onderzoekscholen.

Ad 6: Persoonlijke budgetten researchmasterstudenten

Wegens uitstel van het aanbieden door de onderzoekscholen van het onderwijs voor researchmasterstudenten tot 1-9-2011 resteerden ultimo 2011 middelen voor toekenning van persoonlijke budgetten aan researchmasterstudenten (€ 250 per jaar gedurende twee jaar) voor een bedrag van in totaal k€ 210 (zie Tussenrapportage 2011, blz. 16). Om die reden zijn door het Regieorgaan voor 2012 geen DGW-gelden voor dit doel toegekend (de desbetreffende gelden zijn aangewend voor extra promotieplaatsen in het gezamenlijke programma met NWO) en dienden de instellingen voor de desbetreffende lasten 2012 dekking te vinden in de ultimo 2011 overgebleven middelen. Die lasten hebben in 2012 in totaal k€ 196,2 bedragen, zodat er per saldo ultimo 2012 nog een beschikbaar bedrag van k€ 13,8 resteert (k€ 210 – k€ 196,2). Zie de bijlage voor de specificatie naar faculteiten. Faculteiten met een tekort ultimo 2012 krijgen dit in 2013 aangezuiverd t.l.v. de desbetreffende ministeriële toewijzing aan het Regieorgaan voor 2013. Er lijkt sprake te zijn van structurele onderbesteding van dit budget door een geringere instroom in de researchmasters dan aanvankelijk geraamd en de omstandigheid dat het aangeboden onderwijs niet altijd als passend wordt ervaren (dit speelt m.n. bij de onderzoeksschool Ethiek) of de reisafstand door studenten als prohibitief wordt gezien (m.n. bij de UM).

Het Regieorgaan heeft voorts op basis van ontvangen informatie van de onderzoekscholen geconstateerd dat het feitelijk volgen van het aangeboden onderwijs door researchmasterstudenten bij verschillende onderzoekscholen in mindere mate geschiedt dan op basis van de toegekende persoonlijke budgetten zou mogen worden verwacht. In verband hiermee zal het Regieorgaan de komende maanden met LOGOS en het DLG bezien hoe de effectiviteit van het onderwijsaanbod van de onderzoekscholen voor researchmasterstudenten kan worden vergroot. Wat betreft de toekenning aan de faculteiten van gelden voor de persoonlijke budgetten researchmasterstudenten voor 2013 en latere jaren wil het Regieorgaan – gezien de sterk wisselende aantallen researchmasterstudenten per instelling – vasthouden aan jaarlijkse vaststelling.

Ad 7: Flankerend beleid

Wegens het aanvankelijk beoogde flankerend loopbaanbeleid ten behoeve van de promovendi in het kader van het gezamenlijke programma van het Regieorgaan en NWO voor promoties in de geesteswetenschappen resteerde ultimo 2011 een totaalbedrag van k€ 30. De betrokken faculteiten dienden deze saldi te reserveren voor de bench fees en materiële kosten t.b.v. de promovendi, die in de jaren 2012 t/m 2014 in het kader van het gemeenschappelijk promotieprogramma worden toegekend. Wegens in 2012 toegekende promotieplaatsen is door de betrokken faculteiten voor k€ 20 aan deze bestemde reserves onttrokken zodat ultimo 2012 nog resteert een bedrag van in totaal k€ 10. Zie de bijlage voor specificatie naar faculteiten.

Ad 8: NWO-promotieplaatsen

Na de eerste bijdrage van M€ 3,5 in 2010 aan het gezamenlijke programma voor promotieplaatsen in de geesteswetenschappen van NWO en het Regieorgaan is in de loop van 2011 het volgende schema voor de verdere bijdragen vanuit het Regieorgaan overeengekomen (afgerond op € 1.000): 2011: k€ 1.150; 2012: k€ 601; 2013: k€ 350; 2014: k€ 500 en 2015: k€ 375. (Uit bericht zijdens NWO is gebleken dat het bedrag van k€ 601 niet in 2012 door het Ministerie naar NWO-Geesteswetenschappen is overgemaakt. Omdat het een door OCW geaccordeerde bestemming betreft is deze verplichting in tabel 1 toch als last opgenomen).

Het vorenvermelde financieringsschema impliceerde een verhoging van de bijdrage Duurzame GW volgens het Implementatieadvies van 23 juni 2010 van in totaal k€ 5.625 naar k€ 6.476. Mede omdat het gebiedsbestuur NWO-G daarnaast – met steun vanuit het Algemeen Bestuur van NWO – € 1,5 mln extra voor de uitvoering van het programma beschikbaar heeft gesteld, werd een substantiële uitbreiding van het aantal promotieplaatsen mogelijk. In 2012 zijn 624 aanvragen voor een promotieplaats in het kader van dit programma bij de faculteiten ingediend. Hieruit zijn – volgens vooraf vastgestelde quota – 40 projectvoorstellen door de decanen geselecteerd en vervolgens ingediend bij NWO Geesteswetenschappen en het Regieorgaan. Gegeven de beschikbare middelen zijn er hiervan 21 gehonoreerd. Ook aanvragen van "kleine" faculteiten (EUR, OU, UM en UvT) zijn dit keer weer toegekend.

Alle in voorgaande jaren toegekende promovendi zijn nog actief op één uitzondering na. (Zoals reeds gemeld in de Tussenrapportage 2011 is één promovendus uit de toekenningsronde 2010 inmiddels om persoonlijke redenen met het promotieonderzoek gestopt).

Tijdens de overlegronde hebben alle decanen aangegeven grote waarde te hechten aan het programma en voorstander te zijn van continuering daarvan. Overwegingen hierbij zijn dat het programma een goed middel is gebleken voor het aantrekken van jong talent ook buiten grootschalige onderzoeksprogramma's en dat facultaire promotieplaatsen schaars zijn. Volgens het Advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen van 23 juni 2010 is de ronde van 2014 de laatste geplande ronde van het programma Promoveren in de geesteswetenschappen. Mede gezien de waardering van de decanen hebben het Regieorgaan en NWO-G de sterke wens het programma op niveau voort te zetten, in ieder geval voor 2015 maar zo mogelijk ook daarna. Om ook in 2015 een ronde mogelijk te maken heeft het Regieorgaan besloten om hiervoor financiële ruimte te bestemmen binnen de overige budgetten Duurzame Geesteswetenschappen 2013 tot en met 2015 voor zover die niet aan faculteiten zijn toegewezen. De hoogte van de bijdrage vanuit de middelen Duurzame Geesteswetenschappen zal in de loop van 2013 worden bepaald nadat er van de kant van NWO-G duidelijkheid is ontstaan t.a.v. het budget dat daar voor een ronde in 2015 beschikbaar is. Zoals onder Ad 9 en 10 nader wordt toegelicht kan het Regieorgaan ultimo 2012 hiervoor alvast k€ 970 reserveren (k€ 92 Saldo budget Regieorgaan 2012 plus de nog te bestemmen middelen landelijke samenwerking masters van k€ 878).

Ad 9: Regieorgaan

In reactie op de financiële verantwoording van de kosten van het Regieorgaan over 2011 heeft het Ministerie bij brief van 19 april 2013 laten weten dat die verantwoording via de jaarrekening van de Universiteit Utrecht moet plaatsvinden omdat het desbetreffende budget (geoormerkt) onderdeel is van de aan die universiteit toegekende rijksbijdrage.

In verband hiermee zal over 2012 geen (directe) financiële verantwoording van de kosten van het Regieorgaan meer aan het Ministerie worden aangeboden, maar wel aan de financiële afdeling van de Universiteit Utrecht. Samengevat komt deze verantwoording er op neer dat tegenover een budget van € 152.216 (€ 150.555 plus € 1.661 loonbijstelling 2012) lasten zijn gerealiseerd voor een bedrag van € 60.326. Door een terughoudend bestedingsbeleid is aldus een positief saldo 2012 van € 91.890 gerealiseerd. Het Regieorgaan wil dit saldo reserveren voor de in 2015 uit te voeren ronde van het programma Promoveren in de geesteswetenschappen (zie hiervoor onder Ad 8).

Ad 10: Landelijke samenwerking Masters

De directeur HO&S van OCW heeft bij brief van 21 november 2012 bericht toestemming te geven de gereserveerde middelen Duurzame Geesteswetenschappen tot het (destijds) gevraagde bedrag van in totaal M€ 8,215 aan te wenden voor het (voorlopige) Actieplan Masterlanguage en Vakdidactiek. Deze middelen hebben betrekking op de toewijzingen Duurzame Geesteswetenschappen voor de jaren tot en met 2015, waarvan aanwending ook is toegestaan in latere jaren, dus ook in de jaren 2016-2017, na afloop van het huidige programma Duurzame Geesteswetenschappen. Hij plaatste daarbij wel enkele kanttekeningen. Mede met het oog op die plannen heeft in overleg tussen het DLG en het Regieorgaan bijstelling plaatsgevonden. Het resultaat is twee verbonden, maar wel afzonderlijke plannen t.w. het Actieplan Masterlanguage en het Actieplan Versterking Lerarenopleidingen in de Geesteswetenschappen, beide van 4 februari 2013. Het (definitieve) Actieplan Masterlanguage is volledig door het Regieorgaan geaccordeerd, inclusief de daarvoor benodigde middelen voor de periode 2013 tot en met 2015 van k€ 1.952. Van het andere actieplan zijn voorsnog alleen de investeringen in de vakdidactiek (kosten Stuurgroep Vakdidactiek, Meesterschap in de Vakdidactiek en het onderzoekersprogramma DUDOC-Alfa) door het Regieorgaan geaccordeerd voor een bedrag van in totaal k€ 6.251, waarvan k€ 850 te financieren door de betrokken faculteiten. De overige onderdelen van dit plan zullen worden betrokken bij de aanpak van het probleem van de verwachte tekorten van leraren in de schooltalen.

De nodige bijdragen voor beide plannen uit de middelen Duurzame Geesteswetenschappen komen in totaal op k€ 7.353 (k€ 1.952 plus k€ 6.251 minus k€ 850). Dit is minder dan het voorlopig geraamde bedrag van k€ 8.215. Het verschil is het nettoresultaat van met name een reductie van het aantal onderzoekersplaatsen DUDOC-Alfa (van 18 naar 14) en een uitbreiding van de personele capaciteit voor Masterlanguage.

In 2012 zijn uiteraard nog geen uitgaven voor de landelijke samenwerking masters op basis van deze plannen gedaan. Dit betekent dat voorsnog de volgende middelen in deze beschikbaar zijn.

Tabel 3: Middelen landelijke samenwerking masters (bedragen x € 1.000; afgerond)

Herkomst	Bedrag excl. indexering	Indexering 2012	Indexering 2013	Totaal
Saldo ultimo 2011 cf. Tussenrapp. 2011, blz. 8	432			432
Rijksbijdrage 2012	2.086	23		2.109
Rijksbijdrage 2013	2.086	23	34	2.143
Rijksbijdrage 2014	1.934	21	32	1.987
Rijksbijdrage 2015	2.060	23	34	2.117
Totaal	8.598	90	100	8.788

Bij brief van 25 september 2012 heeft het Regieorgaan het door het DLG opgestelde plan "Kwaliteitsindicatoren en valorisatie: naar een nieuw werkbaar instrumentarium" aan de toenmalige Staatsecretaris van OCW aangeboden en verzocht een bedrag van k€ 367 uit de voor landelijke samenwerking gereserveerde middelen voor de uitvoering van dit plan in de jaren 2013-2015 te mogen aanwenden. Eind 2012 heeft het Ministerie hiervoor toestemming gegeven. Bij buiten beschouwing laten van de indexeringen resteert er aldus een bedrag voor landelijke samenwerking masters van k€ 8.231 (k€ 8.598 minus k€ 367). Zoals hiervoor aangegeven is – eveneens zonder indexatie – nodig ter uitvoering van de plannen Masterlanguage en Versterking vakdidactiek/DUDOC-Alfa een bedrag van k€ 7.353. Aldus kan een verwacht overschot op de middelen voor landelijke samenwerking worden berekend van k€ 878 (k€ 8.231 minus k€ 7.353). Het Regieorgaan wil ook dit overschot reserveren voor de in 2015 uit te voeren ronde van het succesvolle en alom gewaardeerde programma Promoveren in de geesteswetenschappen (zie hiervoor onder Ad 8).

3. AANDACHTSPUNTEN MONITORING FACULTEITEN

Het Regieorgaan Geesteswetenschappen is in juli 2009 ingesteld en heeft in dat jaar voor het eerst middelen Duurzame Geesteswetenschappen naar faculteiten uitgezet (M€ 1,8). De toekenningen Duurzame Geesteswetenschappen voor de jaren 2010-2012 hadden als grondslag het Advies inzake Implementatie Duurzame Geesteswetenschappen dat op 23 juni 2010 aan de toenmalige Staatssecretaris van OCW werd aangeboden. Voor het toetsen van het effect van de in de jaren 2009 tot en met 2012 aan de faculteiten toegekende middelen Duurzame Geesteswetenschappen ligt het daarom in de rede een vergelijking te maken met de situatie in 2008 (zo mogelijk) of 2009.

Een toetsing per 2012 heeft sowieso een voorlopig karakter. Om te kunnen concluderen dat het proces Duurzame Geesteswetenschappen heeft geleid tot een duurzame versterking van de geesteswetenschappen is een langere periode nodig. Het eindrapport van het Regieorgaan is om die reden ook pas voorzien per 1 september 2015, zodat ook de uitkomsten van de monitoring over de jaren 2013 en 2014 daarin kunnen worden meegenomen.

In dit hoofdstuk volgt een aantal bevindingen voor de sector als geheel waarbij wordt aangehaakt bij de structuurproblemen van de faculteiten zoals vermeld in het rapport "Duurzame Geesteswetenschappen" van de commissie Nationaal Plan Toekomst Geesteswetenschappen.

1. Krapte in de verschillende geldstromen

Tegenover de extra middelen ter verduurzaming van de Geesteswetenschappen worden vrijwel alle faculteiten in meer of mindere mate geconfronteerd met generieke bezuinigingen resp. achterblijven van groei van de nodige middelen. De oorzaken zijn divers (o.a. algemene universitaire financiële problematiek, aanpassing van universitaire allocatiemodellen omdat de groei niet financierbaar is, relatief achterblijven qua prestaties bij andere faculteiten). Op basis van het overleg met de decanen kan overigens worden geconcludeerd dat er geen instellingen zijn waar meer dan evenredig op een faculteit is bezuinigd wegens de middelen Duurzame Geesteswetenschappen.

Ondanks de bezuinigingsdruk kan worden geconstateerd dat de meeste faculteiten er goed in zijn geslaagd een begrotingsevenwicht te bereiken resp. te handhaven. Bij 3 faculteiten (UU, RUG en VU) zijn ingrijpende reorganisatie- en/of transitieprocessen in gang gezet om binnen enkele jaren weer een sluitende begroting te bereiken. Andere grote faculteiten hebben dergelijke processen al in het vorig decennium doorgemaakt.

De geormerkte toekenning van middelen Duurzame Geesteswetenschappen wordt door decanen bijzonder gewaardeerd omdat daardoor bestedingen mogelijk blijven die anders wellicht bij nodige bezuinigingen als eerste zouden sneuvelen (bijv. sabbaticals, promovendi).

2. Vergrijzing van de wetenschappelijke staf en onvoldoende doorstroming jong talent

Verjonging en doorstroming zijn o.a. afhankelijk van de instroom van promovendi en postdocs. Deze instroom is opgenomen in de volgende tabel waarin de ontwikkeling van de WP-bezetting per jaareinde wordt getoond.

Tabel 4: Ontwikkeling WP-bezetting per jaareinde (fte's in dienst)

Jaar	HGL	UHD	UD	Docent	Staf	Postdoc	Promovendi	Totaal
2008	388,7	231,2	763,9	402,7	1.786,5	269,2	689,0	2.744,7
2009	390,3	231,9	795,4	372,8	1.790,4	280,4	687,1	2.757,9
2010	403,9	239,5	799,2	367,9	1.810,5	285,2	709,0	2.804,7
2011	409,9	233,1	823,7	379,8	1.846,5	316,4	757,9	2.920,8
2012	416,2	230,1	865,6	375,4	1.887,3	322,5	755,5	2.965,3

Uit de tabel kan worden afgelezen een groei van resp. het aantal fte UD van 763,9 ultimo 2008 naar 865,6 ultimo 2012, van het aantal fte Postdoc van 269,2 ultimo 2008 naar 322,5 ultimo 2012 en van het aantal fte Promovendi van 689,0 ultimo 2008 naar 755,5 ultimo 2012. Terwijl de toename van het aantal UD's deels direct aan het proces Duurzame Geesteswetenschappen is toe te schrijven, geldt voor de groei van de aantallen promovendi en postdocs dat de middelen Duurzame Geesteswetenschappen zowel direct als indirect daarop effect hebben gehad. Indirect namelijk door (tijdelijke) toekenning van extra onderzoekscapaciteit waardoor meer aanvragen voor tweede of derde geldstroomprojecten zijn gehonoreerd.

Verheugend is niet alleen dat het aantal promovendi in de afgelopen jaren is toegenomen, maar ook het aantal promoties. In 2008 waren er 230 promoties in de geesteswetenschappen, in 2009: 292, in 2010: 281, in 2011: 285 en in 2012: 331.

Het Regieorgaan beschikt – in vergelijking met de Tussenrapportage 2011 – niet over nieuwe gegevens over de leeftijdsopbouw van de staf omdat die wegens het geringe verloop maar 1 keer per 2 jaar worden opgevraagd.

3. Sterk gestegen onderwijslast en druk op onderzoekstijd

De ontwikkeling van de totale onderwijslast in de afgelopen jaren wordt in tabel 5 zichtbaar gemaakt op basis van de aantallen gerealiseerde studiepunten (EC's) en de aantallen diploma's. Tevens zijn in de tabel opgenomen de aantallen ingeschreven studenten per 1 oktober van het desbetreffende studiejaar.

Tabel 5: Ontwikkeling aantallen EC's en diploma's

Studiejaar	Aantallen EC's	BA-diploma's	MA-diploma's	Doctoraal-diploma's	Totaal diploma's	Aantallen studenten
2007-2008	1.306.249	4.080	3.582	428	8.090	pm
2008-2009	1.366.374	4.549	3.936	178	8.663	33.158
2009-2010	1.440.967	4.600	4.306	244	9.150	35.021
2010-2011	1.475.471	5.003	5.042	51	10.096	36.066
2011-2012	1.489.375	5.778	5.792	7	11.577	35.503
2012-2013						33.277

Als indicatie voor de onderwijslast en de druk op onderzoekstijd wordt veelal een staf-studentratio gehanteerd. Bij gebruikmaking van de methodiek die ook in het rapport "Duurzame Geesteswetenschappen" van de Commissie Nationaal Plan Duurzame Geesteswetenschappen is toegepast, kunnen de volgende staf-studentratio's worden berekend: 2009: 1:41, 2010: 1:41, 2011: 1:39 en 2012: 1:36. M.a.w. er lijkt in de afgelopen jaren geleidelijk sprake te zijn van een verbeterde situatie. Overigens is het maar de vraag of die situatie op de "werkvloer" als zodanig wordt ervaren. De verbeterde ratio is namelijk deels toe te schrijven aan uitbreiding van het aantal postdocs die niet of slechts marginaal worden ingezet voor onderwijs. Bovendien hebben stafleden steeds taken erbij gekregen met oog op een intensievere studentbegeleiding (bijv. intake gesprekken, bindend studieadvies, BKO).

4. Zwak afstudeerrendement vooral in de BA-fase

Alle faculteiten hebben maatregelen in gang gezet om het onderwijsrendement en de onderwijskwaliteit te verbeteren mede met het oog op de prestatieafspraken die tussen de instelling en OCW zijn gemaakt. Het Regieorgaan heeft zich bij de toetsing van deze maatregelen vooral gericht op het bachelorrendement, de docentkwaliteit (aandeel docenten met een basiskwalificatie onderwijs) en de onderwijsintensiteit (aandeel voltijd BA-opleidingen met minder dan 12 geprogrammeerde contacturen en overige gestructureerde uren in het eerste jaar van de voltijd BA-opleidingen). Op basis van de ontvangen rapportages en het gevoerde overleg heeft het Regieorgaan de stellige indruk dat de faculteiten bezig zijn aan een inhaalslag om de voor 2015 gestelde doelen te bereiken. Een stijging van het BA-rendement is waarneembaar. Terwijl van de eerstejaars per 1-10-2006, die zich

in het tweede jaar herinschreven, na 4 jaar 58,8% afstudeerde, liep dat cijfer in de jaren daarna op tot resp. 60,3% en 65,9%.

Over de wijze van vaststellen van de rendementcijfers voor de masters bestaan nog steeds geen afspraken tussen VSNU, CBS en OCW. Daarom kunnen in deze rapportage ook geen vergelijkbare cijfers op dit vlak worden opgenomen. Op basis van de van de faculteiten verkregen gegevens lijkt wel te kunnen worden geconcludeerd dat ook deze rendementen (voor de 1-jarige master na 2 jaar en de 2-jarige masters na 3 jaar) stijgend zijn.

Voor zover het Regieorgaan thans kan overzien hebben de recent uitgevoerde onderwijsvisitaties tot voldoende geleid op de standaarden 1 en 2 (Beoogde eindkwalificaties resp. Onderwijsleeromgeving), maar heeft een aantal opleidingen een onvoldoende gescoord op standaard 3, t.w. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties. In die gevallen hebben decanen op korte termijn actie toegezegd.

5. Versnipperd opleidingsaanbod, vooral in de masterfase

De invoering van de brede masterlabels is vanaf september 2012 bij alle instellingen gerealiseerd (behalve bij de OU, die slechts 1 masteropleiding binnen de geesteswetenschappen kent). Over het algemeen zijn decanen positief over de invoering van de brede masterlabels. Er hebben zich geen bijzondere problemen voorgedaan. Bij nadere beschouwing zijn enkele decanen wel minder gelukkig met het label Theologie/Religiewetenschap omdat dit studenten, die niet geïnteresseerd zijn in Theologie maar wel in Religiewetenschap, zou weerhouden. Opsplitsing zal in het DLG worden aangekaart. Ook is vanuit de RU aangegeven dat het proces van omzetten van de eigenstandige talenmasters tot masters taalwetenschappen en letterkunde met daarbinnen programma's weerbarstig is gebleken. Masterlanguage zal hier naar verwachting van de faculteit en het Regieorgaan hulp bieden. Overigens is het proces om onder de brede labels tot een grotere doelmatigheid van het onderwijsaanbod in de masterfase te komen bij verschillende faculteiten nog in volle gang en is de eindsituatie nog niet bereikt.

In vergelijking met de Tussenrapportage 2011 moet worden gesignaleerd dat de animo tot bilaterale samenwerking tussen instellingen enigszins lijkt te zijn afgenomen. Zo is de beoogde samenwerking tussen de UL en EUR in een master Wijsbegeerte mislukt. De samenwerking tussen de RUG en RU, waarbij via videoconferencing ook gezamenlijke colleges op afstand worden verzorgd, loopt goed voor Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen maar niet voor Letteren. De verbreding van de opleidingen van de faculteit Letteren in Groningen en de aandacht die de reorganisatie daar vraagt zijn hieraan debet.

De samenwerking tussen de UvA en VU in het Centre for Ancient Studies and Archeology (ACASA), dat in oktober 2012 officieel is geopend, verloopt wel voorspoedig. De gezamenlijke masteropleidingen op dit terrein zijn per 1 september 2012 gestart.

De hoop, die de directeur HO&S in zijn brief van 20 juli 2012 uitsprak, dat er meer researchmasterstudenten zouden komen, lijkt te worden bewaarheid. In 2008 was er sprake van een instroom van 364 researchmasterstudenten, in 2010 van 432, in 2011 van 454 en in 2012 van 548.

Helaas is Masterlanguage nog niet in 2012 gerealiseerd, maar zal als gevolg van langdurig beraad en aanpassingen pas in 2013 van start gaan. Zie hiervoor verder hoofdstuk 5.

6. Nadelige kleinschaligheid

De plannen van verschillende faculteiten om het probleem van de nadelige kleinschaligheid aan te pakken zijn inmiddels in uitvoering of krijgen steeds duidelijker vorm. Zo is aan de UL in september 2012 de BA-opleiding International Studies gestart met een instroom van niet minder dan 371 studenten van wie circa 45% uit het buitenland. Deze instroom is niet ten koste gegaan van de instroom in de andere Leidse BA-opleidingen.

Bij de RUG is de nieuwe BA-opleiding Europese Talen en Culturen (waarin de afzonderlijke moderne talenopleidingen opgaan) per 1 september 2013 geaccrediteerd, maar per 1 september 2012 hebben de afzonderlijke opleidingen al gezamenlijk een programma aangeboden. Het eerste jaar had de opleiding 104 studenten, hetgeen overeenkomt met de instroom van het jaar ervoor in de afzonderlijke opleidingen. Als voor september 2013 echt met het nieuwe programma kan worden geworven, zal dit – naar wordt gehoopt – in studentengroei resulteren.

De VU en UvA breiden de samenwerking in het domein Oudheid uit, hetgeen uiteindelijk per september 2016 moet resulteren in gezamenlijke bacheloropleidingen op het gebied van de Klassieke talen, Oudheidkunde en Archeologie. De overige BA-opleidingen binnen de faculteit der Letteren van de VU worden samengevoegd tot vier brede bachelors die per 1-9-2013 van start gaan. Het betreft de nieuwe opleidingen (1) Communicatie- en Informatiewetenschappen, (2) Literatuur en Samenleving, (3) Geschiedenis (vernieuwd), en (4) Media, Kunst, Design en Architectuur. De beoogde instroom is 80 studenten per opleiding. Consequentie van deze verbreding is helaas wel dat de BA-opleiding Frans ook wordt opgeheven (eerder heeft de VU al Duits stopgezet).

Zoals ook al vermeld in de Tussenrapportage 2011 zijn er naast verbreding van opleidingen ook andere maatregelen getroffen om de nadelige kleinschaligheid te beperken, zoals de invoering van een major/minormodel voor de BA-fase en de rol van een faculteit als "leverancier" van onderwijs aan andere bacheloropleidingen binnen de instelling. Het Regieorgaan acht het laatste van groot belang met het oog op zowel de intellectuele bagage en de nodige reflectie van studenten als een duurzame financiële basis voor met name de kleinere geesteswetenschappelijke faculteiten.

7. Onderbenutting maatschappelijke uitstraling

De educatieve minor in de BA, die in 2010 bij verschillende faculteiten is gestart, zal door het Regieorgaan nader worden bezien in het kader van het nieuwe project met betrekking tot de lerarenopleidingen en met name de tekortvakken in de talen. Deze minor blijft daarom hier verder buiten beschouwing.

Met gebruikmaking van de gelden Duurzame Geesteswetenschappen heeft de Open Universiteit een OU-Erfgoed-site ontwikkeld (zie: www.ou.nl/web/erfgoedplatform/home), die medio 2012 is gepubliceerd. Via de website is ook de gratis cursus "Cultureel erfgoed: van Paleis Soestdijk tot Sinterklaas" toegankelijk. Deze cursus, die ook uit DGW-gelden is gefinancierd, biedt een introductie op het thema cultureel erfgoed en is gebaseerd op actuele wetenschappelijke discussies. Cursisten die een certificaat willen halen, kunnen zich tegen betaling inschrijven voor een tentamen. De website en cursus zijn een succes, er zijn circa 2.500 bezoekers per maand en inmiddels werken er 635 belangstellenden aan de cursus. De OU zal in 2013 en 2014 middelen DGW inzetten voor een vervolgcursus over Erfgoed. Deze cursus zal niet gratis zijn en zal een rol spelen in de professionalisering van erfgoedvrijwilligers.

In het algemeen kan worden geconstateerd dat de faculteiten werken aan verdergaande profilering van het onderzoek en daarbij, waar opportuun, mede aansluiting trachten te vinden op het topsectorenbeleid. Ook stimuleren de faculteiten dat WP-leden actief present zijn in de media om de resultaten van hun onderzoek naar een breder publiek uit te dragen. Voorbeelden in dezen zijn reeds vermeld in de Tussenrapportage 2011.

Zie voor de aanpak van het achtste structuurprobleem "Inadequaat instrumentarium kwaliteitsobjectivering en -differentiatie" hoofdstuk 4 van deze tussenrapportage. Belangrijk is dat door het aanpakken van dit probleem ook een plaats zal worden ingeruimd voor maatschappelijke uitstraling als criterium ter valorisatie en waardering van de geesteswetenschappen.

4. KWALITEITSINDICATOREN ONDERZOEK GEESTESWETENSCHAPPEN

Annex aan het proces van verduurzaming van de geesteswetenschappen bij de faculteiten verloopt de aanpak van het probleem van een inadequaat instrumentarium voor kwaliteitsobjectivering en -differentiatie, dat reeds in 2008 door de Commissie Nationaal Plan Toekomst Geesteswetenschappen als fundamenteel werd gekenmerkt. De hiertoe ingestelde KNAW-commissie Kwaliteitsindicatoren Geesteswetenschappen heeft in juli 2012 haar eindrapport gepresenteerd, waarin een systeem wordt voorgesteld dat brede ondersteuning ondervindt in het veld, zowel bij onderzoekers als bestuurders. Er is consensus dat de commissie er in is geslaagd een systeem te ontwikkelen dat enerzijds voldoende flexibiliteit kent om de variatie in vakgebieden te representeren en anderzijds de mogelijkheid biedt om eenheden onderling te vergelijken. Er bestaat waardering voor het feit dat er een evenwicht is gevonden voor de beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit en de maatschappelijke relevantie. Tal van onderwerpen behoeven echter nog verdere uitwerking voordat het nieuwe systeem succesvol kan worden geïmplementeerd, zoals de opstelling van een goede tijdschriftenkwalificatie, de vraag of er met een landelijke set basisindicatoren gewerkt moet worden en de ontwikkeling van indicatoren voor maatschappelijke relevantie.

In het eindrapport wordt aan het KNAW-bestuur op blz. 33 onder meer de volgende aanbeveling gedaan:

"Vraag [de decanen Letteren en Geschiedenis, verenigd in] het DLG om samen met de twee andere disciplineoverleggen in de geesteswetenschappen (theologie en wijsbegeerte) en de onderzoekscholen te bevorderen dat het voorgestelde systeem wordt geïmplementeerd in de reguliere evaluatiepraktijk (in de eerste plaats het SEP, maar ook andere waar mogelijk). Prioriteit in dat proces heeft de totstandkoming van een goede tijdschriftenranking."

Hierop heeft het DLG in augustus 2012 een concreet uitvoeringsplan met begroting ingediend bij het Regieorgaan, getiteld "Kwaliteitsindicatoren en valorisatie: naar een werkbaar instrumentarium". Het plan behelst de instelling van een commissie die zich zal buigen over de vaststelling van een adequaat geïntegreerd en transparant instrumentarium dat landelijk bruikbaar is, in lijn met het advies van de Commissie Nationaal Plan Toekomst Geesteswetenschappen. Het doel is de vaststelling van een kader voor classificatie en valorisatie van de onderzoeksresultaten en andere wetenschappelijke activiteiten, alsmede van procedures die leiden tot landelijke overeenstemming over implementatie daarvan. Dat laatste zou in 2015 haar beslag moeten krijgen. De commissie zal in het kader van dit plan onder meer de bedoelde tijdschriften- en uitgeverslijst opstellen.

Bij brief van 25 september 2012 heeft het Regieorgaan de toenmalige Staatssecretaris van OCW laten weten positief te oordelen over het plan en hem gevraagd in te stemmen met het verzoek om voor dit doel k€ 367 uit de voor landelijke samenwerking gereserveerde middelen Duurzame Geesteswetenschappen aan te wenden in de jaren 2013-2015. Bij e-mail van 29 november 2012 van de directie HO&S is het Ministerie akkoord gegaan, met de aantekening dat het project gezien wordt als "zeer zinvol".

Op 21 juni 2013 heeft het DLG zijn goedkeuring gehecht aan de samenstelling van de commissie. Zij bestaat uit zes leden, te weten prof. dr. M. Frederiks (godgeleerdheid, Utrecht), prof. dr. A. Meijers (wijsbegeerte, Eindhoven), prof. dr. M. Kemperink (literatuur en cultuur, Groningen), prof. dr. G. Booij (taalwetenschap, emeritus VU/Leiden), prof. dr. M. Prak (historische wetenschappen, Utrecht) en prof. dr. J. van Dijk (mediastudies, UvA). De commissie zal worden ondersteund door een algemeen projectsecretaris (drs. H. Mulder, UvA) en een secretaris die zich zal toeleggen op de methodologische en bibliometrische aspecten. Het project loopt van 1 september 2013 tot en met 31 december 2015 en zal namens het DLG worden aangestuurd door de decaan prof. dr. F. van Vree (UvA).

Het Regieorgaan is akkoord met de opzet voor de commissie en de bijbehorende begroting. Ten opzichte van het plan van augustus 2012 is de begroting enigszins gewijzigd binnen het genoemde kader van k€ 367.

5. MASTERLANGUAGE EN VERSTERKING VAKDIDACTIEK

Een belangrijk terrein waarvoor in het kader van Duurzame Geesteswetenschappen middelen zijn gereserveerd, is dat van de landelijke samenwerking op het gebied van de schooltalen. Zoals ook al geconstateerd in de Tussenrapportage 2011 zijn de problemen op het gebied van de moderne (school)talen evident. Op dit terrein heerst naar het oordeel van het Regieorgaan een niet langer aanvaardbare discrepantie tussen het belang ervan – niet in de laatste plaats voor het werkveld van het Nederlandse bedrijfsleven – en de staat van de opleidingen in kwestie. (Zie in dit verband ook hoofdstuk 6 hierna).

Het Actieplan Masterlanguage en Vakdidactiek van het DLG is op 21 september 2012 bij de toenmalige Staatssecretaris ingediend, met positief advies van het Regieorgaan.

In zijn reactie van 21 november 2012 (ref. 453626) heeft deze laten weten positief te staan tegenover de uitvoering van het actieplan, daar het aansluit op de beleidsdoelstellingen van doelmatiger onderwijs, meer samenwerking tussen kleine opleidingen en het stimuleren van meer universitair opgeleide docenten. In dezelfde brief geeft hij toestemming om de gereserveerde middelen tot het (destijds nog niet geïndexeerde) gevraagde bedrag van M€ 8,215 voor het actieplan aan te wenden, en doet hij enkele aanbevelingen ter verbetering van het plan.

Op 4 februari 2013 heeft het DLG mede op grond van bovenstaande brief twee verbonden, maar wel afzonderlijke plannen ingediend bij het Regieorgaan, t.w. het Actieplan Masterlanguage en het Actieplan Versterking Lerarenopleidingen in de Geesteswetenschappen. Het (definitieve) Actieplan Masterlanguage is volledig door het Regieorgaan geaccordeerd, inclusief de daarvoor benodigde middelen. Van het Actieplan Versterking Lerarenopleidingen zijn vooralsnog alleen de investeringen in de vakdidactiek (kosten Stuurgroep Vakdidactiek, Meesterschap in de Vakdidactiek en het onderzoekersprogramma DUDOC-Alfa) door het Regieorgaan goedgekeurd (zie voor de desbetreffende bedragen en de financiering daarvan Hoofdstuk 2, Ad 10). Vanuit het departement is met instemming op de bijgestelde plannen gereageerd, waarbij werd meegedeeld dat met grote belangstelling werd uitgekeken naar een rapportage over de voortgang van e.e.a. In dit verband kan het volgende worden gemeld.

Voortgang Masterlanguage

Na een lange aanloopperiode is er thans sprake van een daadwerkelijke start van Masterlanguage.

Per 1 juli 2013 is prof. dr. N. Corver (UU) benoemd als coördinator Masterlanguage. De secretariële ondersteuning en de website worden ook ondergebracht in Utrecht. Inmiddels zijn ook de trekkers per taal bekend: het betreft prof. dr. I. de Jong (Klassieke talen, UvA), prof. dr. M. Kemperink (RUG, Nederlands), prof. dr. W. Zonneveld (Engels, UU), prof. dr. T. Visser (Duits, UL), prof. dr. I. van der Poel (Frans, UvA) en prof. dr. H. Hendrix (UU, Italiaans). Op 27 juni 2013 zijn de coördinator, de trekkers per taal, en een vertegenwoordiging van resp. het DLG en het Regieorgaan bijeengekomen, waarbij het belang van Masterlanguage met name vanuit het oogpunt van de studenten werd benadrukt en de onderstaande afspraken werden bevestigd.

Het landelijk onderwijs in het kader van Masterlanguage gaat in het academisch jaar 2013-14 van start, in dier voege dat:

- 1) gedurende het eerste semester per taal een of meer landelijke masterdagen worden georganiseerd met een aantrekkelijk, 'smaakmakend' programma;
- 2) gedurende het tweede semester per taal (minimaal) twee cursussen van elk 10 EC worden aangeboden;
- 3) er plannen worden uitgewerkt om in de loop van het eerste semester voor alle talen een 'kick off' te organiseren, ook met het oog op de gewenste publiciteit.

Met ingang van het studiejaar 2014-15 wordt het plan van 4 februari 2013 onverkort uitgevoerd en zal er derhalve sprake zijn van een aanbod per taal van (minimaal) 20 EC per semester. Het studiejaar 2013-2014 is voor Masterlanguage te beschouwen als een aanloopjaar.

Het Regieorgaan wijst nogmaals op het belang van het slagen van dit plan zowel voor de studenten als voor de betrokken opleidingen die alleen op deze wijze een volwaardig masteraanbod in de doeltaal zullen kunnen realiseren.

Voortgang Vakdidactiek

Voor het Actieplan Versterking Lerarenopleidingen is een stuurgroep ingesteld. Voorzitter is prof. dr. P. Coopmans (UU); de overige leden zijn prof. dr. J. van Marle (OU), prof. dr. C. van Boxtel (UvA), prof. dr. O. Dekkers (RU), prof. dr. J. van Driel (UL), prof. dr. K. de Glopper (RUG) en prof. dr. C. Kroon (VU). De secretariële ondersteuning vindt gezien het voorzitterschap plaats in Utrecht.

Het verheugt het Regieorgaan dat de werkzaamheden van de stuurgroep inmiddels een aanvang hebben genomen. De stuurgroep werkt momenteel aan een inventarisatie van de landelijke personele infrastructuur, expertise en onderzoeksvelden. Dat geschiedt onder verantwoordelijkheid van het DLG en in overleg met de ICL (de Interuniversitaire Commissie Lerarenopleiding van de VSNU). De stuurgroep organiseert bijeenkomsten om na te gaan welke ideeën, verwachtingen, wensen en noodzakelijkheden er leven op het terrein van de vakdidactiek van de geesteswetenschappen. Bij dit overleg worden nadrukkelijk ook leraren en/of hun vertegenwoordigers betrokken. Op basis van de inventarisatie en de gesprekken stelt de stuurgroep een stappenplan voor, onder de vlag Meesterschap in de Vakdidactiek, evenals een nationaal formatieplan op het terrein van de vakdidactiek in de geesteswetenschappen.

Het nationale formatieplan zal in september 2013 ter goedkeuring aan het Regieorgaan worden voorgelegd, zodat rond de jaarwisseling kan worden voorzien in vacatures en de desbetreffende personen kunnen worden betrokken bij de selectie van kandidaten voor het promotieprogramma DUDOC-Alfa, te starten per 1 september 2014.

Uiteraard zal de stuurgroep nauw samenwerken met het Regieorgaan voor wat betreft het vanuit de OCW-directie Leraren aldaar belegde nieuwe project inzake de lerarentekorten. (Zie in dit verband ook hoofdstuk 1).

6. ONTWIKKELING VISIE UNICA EN TALEN

Zoals ieder wetenschapsterrein zijn ook de geesteswetenschappen onderhevig aan verandering. Die veranderingen komen niet alleen voort uit ontwikkeling van die wetenschappen op zich, maar ook onder invloed van maatschappelijke en technologische veranderingen, en al dan niet daarmee samenhangende veranderingen in de belangstelling van studenten en jonge onderzoekers.

Het Regieorgaan is van oordeel dat de geesteswetenschappelijke faculteiten over het geheel gezien adequaat inspelen op deze veranderingen. In het onderzoek zijn nieuwe interdisciplinaire wegen ingeslagen waarbij in toenemende mate technologie en geesteswetenschappen bijeen worden gebracht. De kritische reflectie over vooronderstellingen, gevonden patronen en verbanden wint daarbij aan betekenis in een maatschappij die meer en meer korte termijn-gericht is. De waardering van het onderzoek binnen de geesteswetenschappelijke faculteiten kan o.a. worden geadstrueerd met de internationale ranking van de drie grootste geesteswetenschappelijke faculteiten en de recente onderzoeksvisitaties. Aan de relatief hoge internationale ranking van Nederlandse universiteiten leveren de geesteswetenschappen een substantiële bijdrage.

Ook ten aanzien van het onderwijs kan worden geconstateerd dat inhoudelijke vernieuwing plaatsvindt zowel binnen bestaande opleidingen als door het instellen van nieuwe opleidingen als Media en Cultuur, E-Humanities en International Studies, die veel studenten trekken. Macro gezien is de instroom van studenten sinds 2009 vrij stabiel. De bloei van de nieuwe studierichtingen lijkt met name ten koste van de belangstelling van studenten voor de talenopleidingen te zijn gegaan. Bij de huidige financieringswijze van het wetenschappelijk onderwijs worden de opleidingen met sterk afnemende studentenaantallen in een aantal gevallen onrendabel en besluiten instellingen deze op te heffen (bijv. Duits bij de VU, Portugees in Utrecht, Finoeigrische talen bij de RUG).

Het Regieorgaan is van mening dat de gevolgde procedure betere zekering verdient. In de huidige praktijk wordt een besluit tot opheffing weliswaar gemeld in het Disciplineoverleg Letteren en Geschiedenis, maar het kan door een instelling autonoom, d.w.z. zonder enige vorm van toetsing en zonder consequenties voor de rijksbijdrage van die instelling, worden geëffectueerd. Dit geldt zelfs voor opheffing van zgn. unica (opleidingen die in Nederland aan één universiteit bestaan). Vooral als voor die unica in het verleden extra middelen zijn toegewezen en/of afspraken zijn gemaakt tussen instellingen, is een eenzijdig genomen besluit in dezen naar het oordeel van het Regieorgaan onvoldoende.

Het Regieorgaan wil hiermee niet zeggen dat opheffing van unieke opleidingen in geen enkel geval mogelijk zou moeten zijn. Onderbrenging in bredere opleidingen kan een goede variant zijn mits de afgesproken expertises – al dan niet aangepast qua omvang – worden gehandhaafd. Alleen in zeer bijzondere gevallen zouden voor Nederland unieke expertises – na externe toetsing – mogen worden opgeheven.

Het Regieorgaan stelt daarom bezinning voor op een extra procedure annex waarborg in dergelijke gevallen, mogelijk gespiegeld aan hoe de commissie Macrodoelmatigheid opereert indien een instelling een nieuwe opleiding wil starten. Vergelijkbaar hiermee zou een instelling die overweegt een (unieke) opleiding op te heffen, een dossier ter zake moeten overleggen aan een landelijke toetsingscommissie, die vervolgens een oordeel uitspreekt over de geleverde argumentatie, de betekenis van het voorgenomen besluit voor het landschap van de Nederlandse wetenschap en eventuele implicaties voor budgettering en eerder overeengekomen taakstelling van de betrokken instelling(en).

Het is geen toeval dat recente besluiten omtrent opheffing van opleidingen en unica in alle gevallen talenopleidingen betreffen. De belangstelling voor juist studies in deze belangrijke sector van de geesteswetenschappen is al jaren grosso modo tanende. Van vele kanten is in de afgelopen jaren op de gevaren hiervan gewezen. Uiteraard is vrije studiekeuze een groot goed, en horen fluctuaties daarin door te werken in de financiering (en dus omvang) van betrokken vakgebieden. Maar de erosie van talenstudies zoals Frans en Duits (en

trouwens ook Nederlands) heeft natuurlijk onmiskenbare schaduwzijden voor de slagkracht van ons land als handelsnatie en het talenonderwijs op onze middelbare scholen.

Het Regieorgaan zal gezien het voorgaande gaarne mede uitvoering geven aan de wens die de Minister in haar beleidsreactie op het advies "Witte Vlekken" van 10 april 2013 (ref. 500515) uit om nog in 2013 te komen tot een macrovisie op de sector van de talen binnen de universitas neerlandica.

BIJLAGE

Specificatie toewijzingen en facultaire lasten DGW tranche 2012 en Cumulatieve saldi ultimo 2012 (bedragen x € 1.000; afgerond op één decimaal achter de komma)

1. TOEWIJZINGEN 2012*

Faculteit	Basisbudget incl. loonbijstellingen	Oz-scholen	Budget ReMa-studenten	Totaal
1. UvA	2.213,7	56,4		2.270,1
2. UU	2.834,1	46,1		2.880,2
3. RUG	2.127,6	15,4		2.143,0
4. UL	1.839,7	35,9		1.875,6
5. RU	1.625,8	15,4		1.641,2
6. VUA	737,9			737,9
7. EUR	288,9			288,9
8. UvT	406,5			406,5
9. UM	385,2			385,2
10. OU	374,0			374,0
Totaal	12.833,4	169,2	–	13.002,6

* Bij de RUG en de RU zijn de extra toewijzingen van elk k€ 35 voor apparatuur voor afstands-onderwijs niet in de hiernaast vermelde budgetten meegenomen om dubbel tellingen te voorkomen. Deze toewijzingen zijn als lasten Regieorgaan verantwoord in de Tussenrapportage 2011. De desbetreffende aanschaffingen hebben inmiddels plaatsgevonden, maar zijn om dezelfde reden ook niet meegenomen in de onderstaande lasten 2012.

2. LASTEN 2012

Faculteit	Basislasten	Oz-scholen	Budget ReMa-studenten	Flankerend beleid	Totaal
1. UvA	2.467,7	53,7	55,8		2.577,2
2. UU	2.834,2	46,1	23,3		2.903,6
3. RUG	2.198,6	15,2	48,1	10,0	2.271,9
4. UL	1.370,8	35,5	32,5	10,0	1.448,8
5. RU	1.923,0	15,2	4,0		1.942,2
6. VUA	737,8		16,5		754,3
7. EUR	225,5		7,0		232,5
8. UvT	406,5		4,0		410,5
9. UM	336,1		5,0		341,1
10. OU	238,1				238,1
Totaal	12.738,3	165,7	196,2	20,0	13.110,4

3. JAARSALDI 2012 (excl. cumulatieve saldi ultimo 2011)

Faculteit	Basissaldo 2012	Oz-scholen	Budget ReMa-studenten	Flankerend beleid	Totaal
1. UvA	– 254,0	2,7	– 55,8		– 307,1
2. UU	– 0,1	–	– 23,3		– 23,4
3. RUG	– 71,0	0,2	– 48,1	– 10	– 128,9
4. UL	468,9	0,4	– 32,5	– 10	426,8
5. RU	– 297,2	0,2	– 4,0		– 301,0
6. VUA	0,1		– 16,5		– 16,4
7. EUR	63,4		– 7,0		56,4
8. UvT	0,0		– 4,0		– 4,0
9. UM	49,1		– 5,0		44,1
10. OU	135,9				135,9
Totaal	95,1	3,5	– 196,2	– 20	– 117,6

4. CUMULATIEVE SALDI ULTIMO 2011 (cf. het overzicht op blz. 16 van de Tussenrapportage 2011)

Faculteit	Basissaldo 2011	Oz- scholen	Budget ReMa- studenten	Flankerend beleid	Totaal
1. UvA	976,9	20,9	57,2	10,0	1.065,0
2. UU	- 0,8	0,0	24,9	0,0	24,1
3. RUG	781,7	0,0	39,6	10,0	831,3
4. UL	1.007,3	0,4	38,0	10,0	1.055,7
5. RU	1.162,7	0,0	18,0	0,0	1.180,7
6. VUA	- 1,6		11,6	0,0	10,0
7. EUR	158,8		10,7		169,5
8. UvT	0,0		3,4		3,4
9. UM	8,3		6,7		15,0
10. OU	76,2				76,2
afronding			- 0,1		- 0,1
Totaal	4.169,5	21,3	210,0	30,0	4.430,8

NB. In de Tussenrapportage 2011 (blz. 7) heeft het Regieorgaan aangegeven de saldi mastersamenwerking niet langer als geoomerkt te beschouwen. Daarom zijn de desbetreffende saldi van in totaal k€ 93,4 toegevoegd aan de cumulatieve basissaldi ultimo 2011.

5. CUMULATIEVE SALDI ULTIMO 2012 (= 3 + 4)

Faculteit	Basissaldo	Oz- scholen	Budget ReMa- studenten	Flankerend beleid	Totaal
1. UvA	722,9	23,6	1,4	10,0	757,9
2. UU	- 0,9	0,0	1,6		0,7
3. RUG	710,7	0,2	- 8,5		702,4
4. UL	1.476,2	0,8	5,5		1.482,5
5. RU	865,5	0,2	14,0		879,7
6. VUA	- 1,5		- 4,9		- 6,4
7. EUR	222,2		3,7		225,9
8. UvT	0,0		- 0,6		- 0,6
9. UM	57,4		1,7		59,1
10. OU	212,1				212,1
afronding			- 0,1		- 0,1
Totaal	4.264,6	24,8	13,8	10,0	4.313,2